

ע"פ 2488/06/18 - שמעון בן אבו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

17 פברואר 2019

ע"פ 2488-06-18 בן אבו נ' מדינת ישראל

לפני כב' השופטת גילה כנפי-שטייניץ, סגנית נשיא
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופט רם וינוגרד
שמעון בן אבו
ע"י ב"כ עו"ד א' אליגולאשוילי
בעניין:

המערער

נגד

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ר' אלקובי
פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

המשיבה

פסק דין

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט י' מינטקביץ) שניתן בת.פ. 22778-11-16. בהכרעת הדין מיום 28.9.17 הרשיע בית משפט השלום את המערער, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות; והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו. בגזר הדין מיום 17.4.18 הטיל בית משפט קמא על המערער עונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו. כמו כן הוטלו על המערער עונשי מאסר על תנאי כמפורט בגזר הדין. הערעור מופנה הן נגד הכרעת הדין והן נגד גזר הדין.

2. במוקד כתב האישום שהוגש נגד המערער מצוי אירוע שהתרחש ביום 21.10.16 בשעה 02:30, עת הגיעו שוטרים לרחוב הדף היומי בביתר עלית בעקבות תלונה על רעש. בין השוטרים לבין אנשים במקום, כעשרים איש רובם בני נוער, התפתח עימות, בסופו הוגש כתב האישום מושא דיונו נגד המערער ונגד שלושה אחרים. כל ארבעת הנאשמים כפרו בעובדות שיוחסו לכל אחד מהם בכתב האישום, ולפני בית המשפט נשמעו ראיות הצדדים. בתום שמיעת הראיות ושמיעת הסיכומים ניתנה הכרעת דינו של בית משפט קמא בגדרה בית המשפט זיכה את אחד הנאשמים (נאשם 4) והרשיע את שלושת האחרים, ובכללם את המערער שלפנינו.

3. בטרם נפנה לדון בערעורו של המערער נציין, כי בפתח הדיון שהתקיים לפנינו ביום 6.11.18 הודיע ב"כ המערער, כי בסמוך לתחילת הדיון מסר לו המערער מסמכים שאמו איתרה בסמוך לפני הדיון, ובהם חוות דעת פסיכולוגית שהוגשה לוועדת השמה בשנת 2011, בעת שהמערער היה כבן 16. כפי שניתן ללמוד מהאמור בפתח חוות הדעת, חוות הדעת נועדה למפות את יכולותיו של המערער, "לרדת למקור קשיו ולהמליץ על דרכי עזרה, כולל המסגרת המתאימה עבורו בשנת הלימודים הבאה". ב"כ המערער סבור, כי

בחוות הדעת יש אינדיקציה היכולה להצביע על כך שהמערער אינו כשיר לעמוד לדין מחמת ליקוי בכושרו השכלי ו/או כי קיימת אינדיקציה להעדר אחריות פלילית מחמת ליקוי בכושרו השכלי של המערער בשעת מעשה. לפיכך, מבקש ב"כ המערער כי בית המשפט יפנה את המערער לוועדת האבחון הפועלת על פי חוק, כדי שזו תבחן את כושרו של המערער לעמוד לדין ואת אחריותו לביצוע המעשים שיוחסו לו ובהם הורשע על ידי בית משפט קמא (ר' "בקשה מטעם המערער להשלמת הטיעונים" שהוגשה ביום 13.11.18). לנוכח בקשה זו התקיים לפנינו ביום 20.12.18 דיון נוסף, במהלכו הודיעה המשיבה כי היא מתנגדת לבקשה.

4. עיינו בחוות הדעת עליה מבקש ב"כ המערער לבסס את בקשתו, נתנו דעתנו לטענות הצדדים, והגענו לכלל מסקנה שלא הונחה לפנינו תשתית ראייתית או אחרת שתצדיק פנייה לוועדת האבחון. כאמור, מדובר בחוות דעת שהוכנה בשנת 2011 לצורך דיון בוועדת השמה בעניינו של המערער. אכן, חוות הדעת מצביעה על קשים שונים ומגבלות של המערער במישורים שונים. ואולם אין בחוות הדעת כל אינדיקציה לכך שהמערער אינו מסוגל לשאת באחריות פלילית וכי הוא אינו כשיר לעמוד לדין. הדעת נותנת, שאילו כותב חוות הדעת היה סבור כך, הוא היה מפנה את המערער לוועדת האבחון. זאת ועוד, פרט לדברי ב"כ המערער אין כל אינדיקציה מכל גורם שהוא לסברה כי המערער אינו כשיר לשאת באחריות פלילית. הדבר לא נטען בשום שלב במסגרת ההליך הפלילי, ואף אחד, לרבות סנגורו של המערער, לא העלה טענה מסוג זה ולא הביע ספק בשאלת כושרו של המערער לשאת באחריות פלילית. להיפך, בשלב הטיעונים לעונש בבית משפט קמא, וגם לפנינו, נטען כי המערער מנהל אורח חיים נורמטיבי וכי הוא חי את חייו כאחד האדם. טענה זו אינה מתיישבת עם הטענה שנטענה לפנינו לראשונה, וגם זאת "ברגע האחרון", כי מצבו השכלי של המערער מגיע לדרגה כזו ששוללת ממנו את היכולת לשאת באחריות פלילית. אנו מחליטים, אפוא, לדחות את הבקשה.

הערעור על הכרעת הדין

5. ככל שמדובר בחלקו של המערער באירועי אותו לילה נטען בכתב האישום, כי בשלב מסוים של האירוע, בעת שהשוטר משה מרציאנו ביקש לעכב את נאשם 1, פנה המערער לעבר השוטר באופן מאיים וצעק לעברו: "מי אתה בכלל, מה אתה רוצה, תעזוב אותו הוא חבר שלי". זמן מה לאחר מכן, בעת שארבעה שוטרים נוספים שהיו במקום ניסו לעצור את נאשם 2, ובשעה שהשוטר משה ניסה לעמוד חוצץ ביניהם לבין יתר האנשים שהתגודדו בסמוך, נטל המערער קסדה שהייתה במקום ויידה אותה בחוזקה ממרחק של מספר מטרים לעבר השוטרים שעסקו במעצרו של נאשם 2, תוך שהוא צועק לעברם "יאל בני זונות". הקסדה פגעה בתמרור שהיה במקום, ובשל כך החטיאה את השוטרים לעברם המערער כיוון אותה. בכתב האישום נטען, כי מיד בסמוך לידידי הקסדה, פנה השוטר משה לעבר המערער, משך אותו בידיו לכיוון הרצפה והודיע לו שהוא עצור. בתגובה לכך החל המערער להיאבק בשוטר משה, כששניהם על הרצפה, וכאשר השוטר משה מנסה כל העת לכבול את המערער באזיקים. בשלב זה, בעוד השוטר משה נאבק על רצפת הרחוב עם המערער בניסיון לעצור אותו, בעט נאשם 1 בחוזקה בפניו של השוטר משה וברח מהמקום לבניין סמוך. כתוצאה מכך, התאפשרה גם בריחתו של המערער מהמקום.

6. המחלוקת העובדתית בעניינו של המערער הייתה צרה. לא הייתה מחלוקת על כך שהמערער יידה קסדה

ולא הייתה מחלוקת על כך שהקסדה לא פגעה באיש מהשוטרים. ואולם, בעוד שהמשיבה טענה כי המערער יידה את הקסדה לעבר השוטרים על מנת לפגוע בהם והחטיא, טען המערער כי הוא לא יידה את הקסדה לעבר השוטרים, אלא לעבר גדר, וכי לא הייתה לו כוונה לפגוע בהם. המערער טען בבית משפט, כי הוא יידה את הקסדה בלהט האירוע בשל כעסו ותסכולו הרב מהתנהגות השוטרים, שאחד מהם ריסס בתרסיס פלפל את אחד מהנוכחים במקום. המערער טען, בין היתר, כי הוא כעס על השוטרים כיוון שהגז פגע באחותו בת ה-12 שהייתה במקום ביחד עם אמו.

7. בית משפט קמא מצא לקבל את טענת המשיבה בדבר כוונתו של המערער, בשל מספר טעמים: ראשית, בית המשפט מצא לתת אמון בעדויות השוטרים שהעידו כי המערער יידה את הקסדה לכיוון שלהם. בית המשפט ציין בהכרעת הדין כי עדויות השוטרים בעניין זה נתמכו בעדויות של אזרחים שהיו במקום (העד דנגור והעד גידינאן). שנית, בית המשפט קבע כי תגובתו הספונטנית של השוטר משה אשר בסמוך לאחר יידוי הקסדה ניגש אל המערער כדי לעצור אותו, מצביעה על מידת השכנוע על השוטר באשר לכוונתו של המערער. בעניין זה אמר בית המשפט בהכרעת הדין: "קשה להניח כי לו היה רואה אדם זורק קסדה על הרצפה היה רואה לעצור אותו תוך שימוש בכח, וכל זאת באמצע התפרעות אלימה. אופן מעצרו של נאשם מס' 3 מלמד על כך שהשוטר משה סבר במהלך הארוע, כי הוא סיכן את יתר השוטרים שהיו במקום" (עמ' 17 להכרעת הדין). שלישית, בית המשפט סבר כי אין הגיון רב בטענת המערער כי הוא פרק את כעסו ותסכולו בכך שהוא יידה קסדה לעבר גדר. ורביעית, בית המשפט זקף לחובתו של המערער את העובדה שהוא לא זימן לעדות את אמו ואחותו, שלטענתו היו נוכחות באירוע.

8. בערעור שלפנינו שב המערער ומעלה את הטענות שהעלה בבית משפט קמא. אלא שמדובר בערעור על קביעות עובדתיות של הערכאה המבררת, אשר כידוע אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהן. לא מצאנו כי במקרה זה מתקיימות נסיבות המצדיקות התערבות בקביעות העובדתיות של בית משפט קמא.

9. נביא מקצת מעדויות השוטרים בעניין זה: בעדותו מסר השוטר אלי נאור, בין היתר, דברים אלה: "ואז אני שומע צעקות מהגב שלי, ראיתי קסדה בצבע שחור נזרקת לעברי ואותו אחד שזרק את הקסדה הוא היה שמנמן נמוך, הקסדה שהוא זרק את הקסדה לעברנו במלוא הכוח, כל זה על מנת לפגוע בנו. הקסדה פגעה בתמרור שהיה סמוך אלינו ונפלה על הרצפה..." (עמ' 26 ש' 27-30). השוטר משה מרציאנו אמר, בין היתר, דברים אלה: "... תוך כדי אני מבחין באותו בחור תופס קסדה וזורק אותה לכיוון השוטרים רמי ונאור, היה תמרור שהקסדה פגעה בעמוד. אני לא חשבתי פעמיים, הורדתי אותו לרצפה, אמרתי לו שהוא עצור..." (עמ' 37 ש' 7-9). השוטר רמי חג' אמר, בין היתר, דברים אלה: "באותו זמן שמעתי רעשים מאחורי הסתובבתי לראות מה קורה וראיתי את בן אבו (מצביע על הנאשם 3) עומד שם, מחזיק קסדה שחורה של אופנוע, הוא היה גבוה מאתנו, קלטתי את הקסדה עפה לכיוון שלי, הסטתי את הראש שלי שמאלה, למזלי הרב הקסדה נעצרה בתמרור שהיה שם אז הקסדה החטיאה אותי. זה לא לעניין להשליך קסדה לעבר שוטר שבסך הכל רצה לרשום דו"ח" (עמ' 51 ש' 18-21). השוטרת אירה פרידמן אמרה, בין היתר, דברים אלה: "ואז אני רואה בחור בשם שמעון בן אבו שאני מכירה אותו מהעבר ממקרים אחרים, מתוקף תפקידי, מרים קסדה מהרצפה וזורק אותה לכיוון שלנו. אני הייתי בסביבות 10-15 מטר ממנו. הקסדה לא פגעה באף אחד במזל" (עמ' 63 ש' 30-33). והשוטר אלנדיב מנסור אמר, בין היתר, דברים אלה: "הבחנתי בקסדה שעפה לכיוון שלנו מרחק של כ-15 מטר, פגע בעמוד שהיה לידנו ונפל על הרצפה ואז משה מרציאנו רץ לבחור כדי לעצור אותו" (עמ' 73 ש' 8-10).

10. במסגרת הערעור שהגיש מפנה ב"כ המערער לשורה אחת בעדותו של השוטר מרציאנו בה העד אמר בתשובה לשאלתו של ב"כ המערער, כך: "היה לו קו נקי, עובדה שזה לא פגע באף אחד והוא פגע בתמרור" (עמ' 48 ש' 13-14). לטענת ב"כ המערער, בדבריו אלה של השוטר מרציאנו הוא אישר כי באזור שאליו נזרקה הקסדה לא עמד איש (סעיפים 16 ו-29 לנימוקי הערעור).

11. אין בידנו לקבל את טענת המערער משני טעמים: ראשית, משום שעדותו הברורה של השוטר מרציאנו הייתה, שהוא ראה כי המערער זרק את הקסדה לעבר השוטרים, ועל כן לא ניתן לנתק משפט אחד מתוך מכלול העדות. ושנית, משום שמקריאת עדותו של השוטר מרציאנו נראה שכוונת דבריו הייתה, כי בין המערער לבין השוטרים לא חצצו מתקהלים, ולכן היה למערער "קו נקי" לכיוון השוטרים. נביא את קטע העדות הרלוונטי:

ש. לפי מה שאתה מתאר ועל פי תיאור הדברים שמסרת בתחילת האירוע, אני מעמת אותך עם ההנחה שלי, שהשוטרים היו ליד הניידת, בינם לבין המקום שממנו נזרקה הקסדה, היו עוד הרבה אנשים, לכל הפחות 15 איש שחצצו בין השוטרים ובין המקום שבו זרק שמעון בן אבו את הקסדה.

ביהמ"ש מעיר שיש לנסח שאלות בצורה קצרה יותר.

ש. האם זה נכון שבין שמעון בן אבו שזרק את הקסדה ובין השוטרים היו עוד כ-15 אנשים?

ת. היו בסביבה שם, על המדרכה. אם היו ביניהם זה היה פוגע באחד מהם, היה לו קו נקי, עובדה שזה לא פגע באף אחד והוא פגע בתמרור".

12. סיכום הדברים הוא, אפוא, שלא מצאנו עילה להתערב בקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא ובממצאיו, ועל כן אנו מחליטים לדחות את הערעור על הכרעת הדין.

הערעור על גזר הדין

13. בעת ביצוע העבירות היה המערער כבן 21. היום הוא כבן 24. לבית משפט השלום הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן אשר סקר את קורותיו של המערער. שירות המבחן התרשם כי מדובר בבחור צעיר שגדל בתנאי עזובה רגשית, במשפחה שתפקודה לקוי, ואשר חווה בחייו טראומות רבות שטרם עובדו. המלצת שירות המבחן הייתה לנקוט ביחס למערער בגישה שיקומית. שירות המבחן המליץ להטיל על המערער שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות וכן להעמיד את המערער במבחן למשך שנה.

14. בית משפט קמא לא ראה לאמץ את המלצת שירות המבחן והוא לא ראה לקבל את עמדת ב"כ המערער כי יש לאמץ המלצה זו. בית המשפט עמד בגזר הדין על חומרת מעשיו של המערער וציין, כי "אמנם פוטנציאל הנזק שבמעשיו של הנאשם לא התממש, אך לא קשה לתאר תוצאת פגיעת קסדה המושלכת לעברו של אדם" (עמ' 7 לגזר הדין). בגזר הדין שניתן על ידו ציין בית המשפט את העובדה, כי על אף גילו הצעיר לחובתו של המערער שתי הרשעות קודמות, בעבירות של סיכון אדם בנתיב תחבורה, תקיפה, פציעה והחזקת סכין שלא למטרה כשרה, בגין הוא נדון למאסרים בפועל של חמישה עמוד 4

חודשים ושל חודשיים, אשר רוצו בעבודות שירות.

15. בערעור שלפנינו טוען ב"כ המערער כי העונש שהוטל על המערער חמור יתר על המידה ואינו נכון בנסיבות העניין ובנסיבותיו האישיות של המערער. לדבריו, בשנים האחרונות המערער מנהל אורח חיים נורמטיבי, והוא עובד בעבודה מסודרת מזה תקופה ארוכה בסופר-מרקט באזור מגוריו. לדבריו, המערער מתגורר אצל אמו והוא מסייע רבות בכלכלת משפחתו. לטענת ב"כ המערער, שליחתו של המערער למאסר תפגע בו ובהליך השיקום בו הוא מצוי, ומכך ייצאו הכול ניזוקים. נטען, כי אין ספק שניכר מאופן התנהלותו של המערער בתקופה האחרונה, כי הוא מפנים את הצורך בשינוי אורחות חייו וכי ההליך השיקומי והטיפולי שהוצע על ידי שירות המבחן היה עוזר להביא את המערער להיות אדם תורם ומועיל בחברה. לערעור צורף מכתב שנכתב על ידי מעסיקו של המערער, וכן שני מכתבים שנכתבו על ידי רבנים המכירים את המערער ואת משפחתו, אשר מדברים בשבחו של המערער.

16. המשיבה אינה מקבלת את טענות המערער. באשר לטענתו כי הוא שיקם את דרכו הביאה המשיבה לידיעתנו, כי ביום 6.11.18, היינו ביום בו נדון הערעור לפנינו, הוגש לבית משפט השלום בירושלים כתב אישום בו מואשם המערער בעבירות של בריחה ממעצר; הפרעה לשוטר במילוי תפקידו; ושימוש בכוח או באיומים למנוע מעצר. זאת בקשר לאירוע שלפי הטענה התרחש ביום 24.4.18, היינו כשבוע לאחר מתן גזר הדין מושא דיוננו.

17. אנו ערים לקורות חייו הקשים של המערער ולהערכת שירות המבחן כי המערער מצוי כעת בנקודה בה ניתן לרתום את ההליך הפלילי על מנת לשקם את המערער. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי חרף גילו הצעיר של המערער רשומות לחובותו שתי הרשעות קודמות בהן הוא נדון לעונשי מאסר בעבודות שירות. גם לא ניתן להתעלם מהאירוע החמור שאירע באותו לילה אשר התפתח מעניין של מה בכך, הגעתם של שוטרים בעקבות תלונה על הקמת רעש. כפי שציין בית משפט קמא, גם אם הקסדה לא פגעה בשוטרים, אין להוציא מכלל אפשרות שאילו הייתה פוגעת, היא הייתה מסבה נזק. בסיכומי של דבר, לאחר ששקלנו את מכלול נסיבות העניין, לא מצאנו עילה להתערב בקביעתו של בית משפט קמא בשאלת העונש שיש להטיל על המערער. אנו מחליטים, אפוא, לדחות את הערעור על גזר הדין.

סוף דבר

18. מהטעמים עליהם עמדנו, החלטנו לדחות את הערעור על שני חלקיו.

19. המערער יתייצב לריצוי העונש שהוטל עליו ביום 24.3.19.

המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, י"ב אדר א' תשע"ט, 17 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.

רם וינוגרד, שופט

אריה רומנוב,
שופט

גילה כנפי שטייניץ,
שופטת